

Татарстан Республикасы
Акsubай муниципаль районы
Яңа Кармәт авыл җирлегә Башкарма комитеты.

КАРАР

19. 06. 2020 ел,

№8

Татарстан Республикасы Акsubай муниципаль районының " Яңа Кармәт авыл җирлегә» муниципаль берәмлегә территориясендә җирләү эшен оештыру турында.

«Күмү һәм җирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ санлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ санлы Федераль законның 14 маддәсе, Россия Федерациясендә җирләү һәм зиратларны карап тоту тәртібе турында тәкъдимнәр МДК 11-01.2002, РФ Баш дәүләт санитария табибының 2011 елның 28 июнәдәге 84 нче Карары белән расланган «Зиратларны, җирләү билгеләнешендәге биналарны һәм корылмаларны урнаштыруга, булдыруга һәм карап тотуга карата гигиена таләпләре» СанПиН 2.1.2882-1 1, Татарстан Республикасы Акsubай муниципаль районының «Яңа Кармәт авыл җирлегә» муниципаль берәмлегә таянып Уставының 51 маддәсе нигезендә, Татарстан Республикасы Акsubай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл җирлегә Башкарма комитеты КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Акsubай муниципаль районының «Яңа Кармәт авыл җирлегә» муниципаль берәмлегә территориясендә ритуаль хезмәтләренә оештыру һәм җирләү урыннарын карап тоту тәртібен кушымтада каралганча расларга.

2. Әлеге карар басылып чыккан көнненән үз көченә керә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Акsubай муниципаль районының интернет челтәрендә түбәндәге адрес буенча урнаштырырга: <http://aksubayevo.tatarstan.ru> һәм Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга: <http://pravo.tatarstan.ru>.

4. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз җаваплылыгымда калдырам.

Татарстан Республикасы Акsubай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл җирлегә башкарма комитеты җитәкчесе

И.Р. Шакиров

Тәртип

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл җирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә ритуаль хезмәтләр күрсәтү һәм күмү урыннарын карап тоту

1 нче бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1. Әлеге тәртип "җирләү һәм җирләү эше турында" 12.01.1996 ел, № 8-ФЗ Федераль закон, шулай ук Россия Федерациясендә зиратларны җирләү һәм карап тоту тәртибе турында 11-01 2002 елның, СанПиН 2.1.2882-11 "җирләү билгеләнешендәге зиратларны, биналарны һәм корылмаларны урнаштыруга, урнаштыруга һәм карап тотуга гигиеник таләпләр" 06.10.2003 елның, № 84 Федераль закон, "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 06.10.2003 елның, № 131-ФЗ Федераль закон нигезендә эшләнгән..
2. Әлеге Тәртип Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл җирлеге муниципаль берәмлегенең гамәлдәге һәм яңа төзелә торган барлык зиратлары территориясендә җирләү эшен оештыру нигезләрен, җирләү урыннарын карап тоту кагыйдәләрен билгели.
3. Әлеге Тәртип Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының Яңа Кармәт авыл җирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә барлык зиратларда да эш итә һәм оештыру-хокукий формаларына бәйсез рәвештә, хужалык итүче субъектларның, шулай ук аларга йөрүче гражданныр тарафыннан үтәлергә тиеш.
4. Зират-мәетләрне (жәсәдләрне) һәм үлгән яки һәлак булган кешеләрнең мәетләрен җирләү, шулай ук үлгән кешеләрне җирләү һәм ритуаль хезмәтләр күрсәтү өчен билгеләнгән биналар, корылмалар һәм башка объектлар.
5. Җирләү урыннары алып торучы һәм каберлекләрне күмү өчен билгеләнгән җир участкалары зиратларны күмү зонасын тәшкил итә. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл җирлеге муниципаль берәмлеге зиратлары муниципаль милек булып санала.
6. Зират янәшәсендәге территориядә яңа административ - хужалык, энергетика һәм ярдәмче билгеләнештәге объектлар, культуралар урнаштыруга, корылмалар, парковка зоналар төзелә һәм реконструкцияләнә ала. Җирләү урыннары булмаган территорияләр һәм җирләү өчен билгеләнгән объектлар Россия Федерациясенең шәһәр төзелеше законнары таләпләре нигезендә зиратның милек комплексын формалаштыралар.
Башка хужалык итүче субъектлар карамагында булган җир кишәрлекләре аерымланган, уникаль кадастр номерларына ия һәм Россия Федерациясенең гамәлдәге законнары нигезендә һәм срокка бирелә.

7. Вафат булган яисә үлгән кешеләрнең мәетләрен (жәсәдләрен) жирләү (алга таба - үлгәннәрнең) жәсәдләренә лаеклы мөнәсәбәт, халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәэмин итү, вафат булган кешенең Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл жирлегенә муниципаль берәмлегенә зиратында жирләнгән булу хокукларының гарантиясен тәэмин итү максатларында башкарыла.
8. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл жирлегенә муниципаль берәмлегенә зиратларында мәетләренә күмү, күмү, күмү корылмаларын урнаштыру (алмаштыру) буенча эшләр Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл жирлегенә башкарма комитеты (алга таба - вәкаләтле орган) карары нигезендә әлегә Тәртип нигезендә башкарыла.

2 нче бүлек. Зиратларны төзекләндерү һәм эш оештыру буенча төп таләпләр

9. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл жирлегенә муниципаль берәмлегенә зиратлары муниципаль, горөф - гадәтләр буенча - жәмәгать, жирләү төре буенча-традицион һәм дини.
10. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл жирлегенә муниципаль берәмлегенә зиратлары зиратларны күмүне гәмәлгә ашыру өлешендә өч төрле булырга мөмкин: ачык, буш күмелү өчен ябык һәм ябык. Зиратлар - яңа жирләү урыннары булдыру өчен жир кишәрлекләре булган зиратлар.
Буш урыннар өчен ябык зират – зират, жирләү өчен буш жир участкалары юк, ө жирләү урыннары булган очракта гына гәмәлдәгә каберләргә генә башкарыла.
Ябык зиратлар - үлгәннәрне жирләми торган зиратлар. Зиратның статусы турындагы карар Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының Иске Кармәт авыл жирлегенә башкарма комитеты тарафыннан кабул ителә.
11. Зиратларны төзекләндерү, аларны тиешле тәртиптә тоту, жирләүнең санитар нормаларын үтәү, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл жирлегенә муниципаль берәмлегенә территориясендә хезмәт күрсәтүче персонал белән тәэмин итү жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт белән тәэмин ителә.
12. Яңа жирләү урыннары (яңа зиратлар) булдыру турында карар Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл жирлегенә башкарма комитеты карары белән кабул ителә.
13. Зират территориясен күмү ысулына карамастан, функциональ зоналарга бүлеләр:
  - 1) керү;
  - 2) ритуаль;
  - 3) административ-хужалык;
  - 4) жирләү зоналары;
  - 5) зират периметры буенча Яшел саклау зонасы.
14. Зиратларның керү зонасында каралырга тиеш:

- 1) зиратның һәм жирләү эшен оештырган өчен вәкаләтле органның исемен күрсәтеп, керү төркеме (аерым керү-чыгу, транспорт өчен чыгу һәм килүчеләр өч керү төркемен яктырту;
  - 2) керү төркемен яктырту;
  - 3) аерым хужалык съезды;
  - 4) чүп-чар жыю өчен чүп савытлары;
  - 5) административ биналар, участоклар, юллар, тарихи һәм мемориаль каберлекләр, гомуми кулланылыштагы урыннар һәм су үткәру краннары (техник ихтыяжлар өчен су белән туплау баклары) белән схематик план);
  - 6) Администрация игъланнары һәм боерыклары, зиратларга бару кагыйдәләре, гражданның хокуклары һәм бурычлары өчен белешмә-мәгълүмат стенды; Керү зонасында башка күмелгән сервис объектлары һәм ял итү урыннары урнашырга мөмкин.
15. Зиратлардагы капкалар киңлеге 4,0 м. калитканың киңлеге 1,2 м. га кадәр булырга мөмкин.
16. Зиратларның ритуаль зонасын төп керү юлы һәм административ-хужалык зонасы янында урнаштырырга кирәк.
- Ритуаль зонада матәм йолалары һәм хушлашу, дини биналар һәм корылмалар, иҗтимагый әһәмияттәге һәйкәлләр, ял итү майданчыклары, урналар тапшыру заллары урнаштыру мөмкин.
- Жәмәгать зиратлары секторларында хәрби каберлекләр өчен хәрби хөрмәт бирү өчен майданчыклар каралырга мөмкин.
17. Административ-хужалык зонасы-административ-көнкүреш бинасы, матди һәм инвентарь складлары урнашкан зират территориясенә бер өлеше. Аның өчен аерым подъезд каралган.
18. Зиратлар жиһазландырылырга тиеш:
- 1) чүп-чар жыюның контейнер майданчыклары;
  - 2) поливочным водопроводом яки накопительными баками белән су белән техник ихтыяжлар өчен;
  - 3) автостоянка.
19. Зиратлар территориясә коймалар белән тотып алынырга тиеш.
20. Каберлекләр зонасы зиратның төп функциональ өлеше булып тора. Барлык төр зиратлар өчен каберлекләр зонасы майданы гомуми зиратның 65-75% тан да ким булмаска тиеш.
- Күмелгән зонаның планлаштыру структурасы элементлары булып кварталлар, секторлар һәм жирләү урыннары тора.
- Кварталлар киңлеге 3,0 м. га кадәр булган эчке юллар белән бүленә. Квартал эчендәге секторлар киңлеге 1,2 м. га кадәр булган каты өслекле аллеялар белән бүленә.
- Эчке юллар һәм зиратлар аллеялары салганда участкадагы иң ерак кабердән алып юлга яки аллеяга кадәр аралыгы 50 м. га кадәр кабул итергә кирәк.
21. Зиратларда ялгыз каберлекләр, Туганнар каберлекләре, гаилә (туганнар) күмелгән урыннар, мактаулы, хәрби, туганнарча(уртак) жир кишәрлекләре каралырга тиеш.

22. Зиратлар периметры буенча хужалык әһәмиятенә ия булган божра (әйләнеш) юлын һәм зиратны визуаль яклауны тәэмин итәргә тиешле мораль (Яшел) саклау зонасын оештырырга, училище ягыннан күзәтүне ябарга киңәш ителә.
23. Күмелгән урыннарда булу өчен тәкъдим ителгән вакыт: май аеннан сентябрь аена - 8.00 дән 19.00 гә кадәр, октябрьдән апрель аена - 8.00 дән 17.00 гә кадәр. Зират администрацияләренең эш режимы һәр көнне 08: 00 дән 17:00 гә кадәр.

3 нче бүлек. Зиратларда күмелгән урыннар һәм аларның төрләре

24. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл җирлеге муниципаль берәмлегенең барлык зиратларында да кремацияләnmәгән мәетләргә күмү, санитар-эпидемиология нормалары һәм кагыйдәләре нигезендә, горейф-гадәтләренә һәм диненә бәйлә рәвештә, җиргә (каберләрдә, каберләрдән башка) җибәрелә.
  25. Җирләү урыннары зиратның билгеләнгән планировкасы нигезендә билгеләнә.
  26. Зиратлар территорияләрендә үлгәннәрне җирләү өчен аерым участоклар яисә секцияләр, шулай ук бер юл белән дә, чиксез ысул белән дә Җирләү эшләре алып барылырга мөмкин.
  27. Җирләү урыннары түбәндәге төрләргә бүленә:
    - 1) ялгыз;
    - 2) туганнар;
    - 3) гаилә(бала табу));
    - 4) мактаулы;
    - 5) хәрбиләр;
    - 6) кардәшлек(гомуми).
- Җир кишәрлекләре күмелгән урыннар өчен түләүсез бирелә.
28. Ялгыз күмелгән урынның күләме 2,0 м х 2,0 м х1, 0 м тәшкил итә (озынлыгы, тирәнлеге, киңлеге).
  29. Туганнар каберлекләре мәрхүмне җирләү өчен зиратлар территориясендә шул ук урында хатыны яки якин туганы күмелүне гарантияләү өчен бирелә. Туганнар каберлеге урыннары үлгән кешене җирләгәндә бирелә. Туганнар каберлеге теркәлгән затка киләчәктә бу җирләү урынында җирләнү хокукы бирелә, шулай ук мәетнең туганнары күмелгән урында җирләү рөхсәт ителә.
- Туган җирләрдә күмелү (җирләү) әлеге каберлеккә күмелгәннән соң 15 елдан да иртәрәк рөхсәт ителми.
30. Гражданның гаилә (туу) күмелү-ул җәмәгать зиратларында үлгән ике һәм аннан да күбрәк якин туганнарын җирләү өчен аерым җир участкалары.

Якин туганнарына карыйлар ире, балалары, ата-аналар, уллыкка алынганнар, уллыкка алуучылар, туганнары, бертуган апалары, оныклары, бабайлар, әбиләр.
  31. Гаилә җирләү өчен җир участогы бирү (резервлау) өчен кызыксынучы зат (мөрәҗәгать итүче) җирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәткә гаилә җирләү урынын алдан билгеләү өчен мөрәҗәгать итә һәм гаилә җирләү урынын алдан килештерү акты төзелә. Җирләү урынын алдан килештерү актында җирнең урнашу урыны (зиратның исеме, квартал номеры, сектор, участок), куллану күләме һәм шартлары (турыдан-туры яки күмелү өчен)

күрсәтелә. Алдан килештерү акты ике нөсхәдә төзелә, шуларның берсе гариза бирүчегә тапшырыла.

32. Гаилә (бала табу) җирләү өчен урын бирү мәсьәләсен хәл итү өчен вәкаләтле органга түбәндәге документлар бирелә:

- 1) гаилә каберлеге урынында күмү (җирләү) күздә тотыла торган затлар даирәсен күрсәтеп, гаилә күмү урыны бирү турында гариза;
- 2) паспорт яки мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныклаучы башка документ күчермәсе, аның кушымтасыннан подленигы;
- 3) гаризада күрсәтелгән затларның туганлык дәрәжәсен раслаучы документлар күчермәләре, подлинниклар кушымтасы белән;
- 4) җирләү урыннарын алдан килештерү акты.

Әлеге Тәртиптә каралмаган башка документларны бирүне таләп итү рөхсәт ителми.

Барлык бирелгән документлар, әлеге статьяда күрсәтелгән документларны тапшыру көнендә, аларны кабул итү датасы турында тамга белән, гариза бирүчегә тапшырыла торган исемлек буенча кабул ителә.

Вәкаләтле орган тапшырылган документларны исәпкә алуны һәм саклауны тәэмин итә.

33. Гаилә (бала табу) җирләү өчен урын бирү яисә аны бирүдән баш тарту турында карар мөрәҗәгать итүче тарафыннан җирләү эше мәсьәләләре буенча вәкаләтле органга (бер көнгә кадәр бер көннән дә соңга калмыйча) үлү таныклығын бирү көнендә кабул ителә, ЗАГС органнары тарафыннан бирелә торган документлар, шулай ук әлеге Тәртипнең 33 пунктында күрсәтелгән документлар.

34. Гаилә (бала табу) күмелү урыны күләме (туган җирләү өчен түләүсез бирелә торган урынны исәпкә алып) 12 кв. м дан артмаска тиеш.

35. Гаилә (бала табу) өчен җирләү урынын резервлау (алга таба - җирләү өчен урын резервлау) өчен Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл җирлеге башкарма комитеты карары белән билгеләнгән күләмдә бер тапкыр бирелә торган түләү алына.

36. Гаилә (бала табу) җирләү өчен урын бирү турындагы карар мөрәҗәгать итүчегә аны тапшыру турында уведомление белән (алга таба - уведомление белән) әлеге Тәртипнең 34 пунктында билгеләнгән срокта бирелә яки җибәрелә.

37. Гаилә (бала табу) җирләү өчен урын бирүдән баш тарту турындагы карар, баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, мөрәҗәгать итүчегә әлеге Тәртипнең 34 пунктында билгеләнгән срокта тапшырыла яки җибәрелә.

Гаилә (бала табу) күмелү өчен урын бирүдән баш тарткан очракларда, рөхсәт ителә:

- 1) мөрәҗәгать итүче Гаилә җирләвен булдыру (резервлау) өчен тәкъдим ителгән урыннардан баш тартты;
- 2) мөрәҗәгать итүче зиратның структур үзенчәлекләре һәм зиратның архитектура-Ландшафт тирәлегә белән бәйлә рәвештә гаилә җирләвен булдыру (резервлау) өчен бирелми торган урынны алу теләген белдерде;
- 3) мөрәҗәгать итүче әлеге Тәртипнең 33 пунктында күрсәтелгән документларны тапшырмаган.

Мөрәҗәгать итүче Гаилә җирләвен булдыру өчен суд тәртибендә урын бирүдән (резервладан) баш тартуга шикаять бирергә, йә кабат гаилә җирләвен булдыру өчен

урын бирүдән (резервладан) баш тарту өчен нигез булган хәлләрне бетергәннән соң гаилә күмелеше булдыру өчен урын бирү турында гариза белән мәрәжәгать итәргә хокуклы.

38. Зиратларда мактаулы җирләү өчен аерым участоклар каралырга мөмкин.

39. 5 кв. метрдан да ким булмаган мактаулы күмелгән участокларда җирләү гражданның дәүләт, иҗтимагый оешмалары тәкъдиме буенча башкарыла.

40. Зиратларда Бөек Ватан сугышында катнашучыларны, шулай ук кораллы конфликтларда һәлак булганнарны җирләү өчен аерым участоклар оештырылырга мөмкин. Бу участокларда җирләү үлгән кешенең сугыш хәрәкәтләрендә катнашуын раслаучы документлар күрсәткәндә башкарыла.

41. Җәмәгать зиратларында өстенлекле дин (конфессиональ) билгеләре буенча вафат булганнарны күмү өчен участоклар каралырга мөмкин. Җирләү урыннарының бу участокларын җирләү урыннары бары тик бер дин тоткан кешеләрне җирләү өчен генә билгеләнгән дин тотучы зиратларда җирләү урыннарыннан аерырга кирәк.

4 нче бүлек. Мәрхүмнәрне күмү тәртібе

42. Зиратларда үлгәннәрне җирләү йола-йолалар, гореф-гадәتلәргә каршы килмәгән гореф-гадәتلәргә туры китереп үлгән мәетне (жәсәдләрне) күмү, үлгән кешенең мәетен (мәетләрне) җирләү яки туфрак белән күмү (кабердә күмү, колумбарияләр) юлы белән башкарыла.

43. Гамәлдәге законнар нигезендә, аның вафатыннан соң һәр кешегә аның ихтыяр белдерүен исәпкә алып җирләү, илипрахның мәетен (сөякләрен) җирләү өчен бушлай җир участогы бирү гарантияләне

Үлгән яисә үлгән кешенең мәетен яки мәетен җирләү урыннары зиратларда мәетләрне җирләү өчен бирелә. Бу зиратта җирләнмәгән затлар истәлегенә кабер корылмалары урнаштыру рәхсәт ителми.

44. Мәетләрне җирләү бары тик дәүләт үрнәгендәге үлем турындагы таныклык яки билгеләнгән үрнәктәге перинаталь үлем турында медицина таныклығы нигезендә генә башкарыла.

45. Мәрхүмнәрне зиратларда җирләү махсус хезмәт көче белән яисә мәрхүмне җирләү бурычын үз өстенә алган зат тарафыннан башкарыла.

46. Мәрхүмне җирләү өчен җир кишәрлегә күләме (җирләү урыны) зират статусыннан һәм буш урыннардан чыгып вәкаләтле орган тарафыннан билгеләнә.

47. Мәетне җирләү өчен яңа (ирекле) участок биргәндә җирләү урынының бөтен озынлыгы буенча дүрт якның берсеннән кабер янына ирекле керү тәэмин ителергә тиеш. Кабергә ирекле керү мөмкинлеген тәэмин итә торган үтүнең киңлегенә 0,5 м дан да ким булмаска тиеш.

48. Каберлекләр, кагыйдә буларак, зират территориясен рациональ файдалануны исәпкә алып, эзлекле тәртиптә башкарыла. Участок, аның күләме һәм җирләү урыны, вафат булган затның һәм аның ихтыярын исәпкә алып, вәкаләтле орган тарафыннан билгеләнә.

49. Җирләү зиратның буш җирләрендә дә, туганлык җирләренең буш урыннарында да, шулай ук гамәлдәге каберләрдә дә башкарыла ала.

Мәетләрне күмү (алга таба - жирләү) минеральләшү чоры тәмамлангач кына, ләкин соңгы каберлекләр күмелгәннән соң 15 елдан да соңга калмыйча башкарыла.

50. Туганлык жиренең ирекле участогында үлгәннәрне жирләү бары элек бирелгән чикләрдә генә рөхсәт ителә.

51. Булган туганнар каберлегенең буш урынында һәм турыдан-туры булган каберлекләргә жирләү, минерализация чоры узганнан соң, жирләү урыны өчен җаваплы гражданның шәхси гаризалары буенча, тиешле документлар булганда яки жирләү урыны өчен җаваплы затларны жирләү бурычын үз өстенә алган затлар гаризасы буенча гына башкарыла.

Тиешенчә теркәлмәгән туганлык урыннарының буш урыннарында яисә күмелгән урын өчен җаваплы Вәкаләтле органда жирләү урыны өчен җаваплылык турында мәгълүматлар булмаган очракта үлгәннәрне жирләмиләр.

52. Жирләү урыны өчен җаваплы кеше үлгән очракта, аның үлгәннен исән чакта караган каберенә күмелү максаты белән, аны жирләү бурычын үз өстенә алган зат вәкаләтле органга билгеләнгән төрдәге каберлеккә күмелү турындагы таныклыкның оригиналын тәкъдим итәргә тиеш.

53. Каберне юу участкада һәм вәкаләтле орган тарафыннан күрсәтелгән чикләрдә тиешле рөхсәт алганнан соң гына башкарыла.

54. Мәетләрне (жәсәдләрне), үлгән яки үлгән кешенең мәетен күмү тиешле рөхсәт алганнан соң гына һәм вәкаләтле орган белгечләре контролдә башкарыла.

55. Каберне юдыруга һәм мәетне күмүгә рөхсәт алу өчен үлгән кешенең ихтыярын башкаручы яки мәетне жирләү бурычын үз өстенә алган зат билгеләнгән үрнәктәге гариза белән вәкаләтле органга шәхсэн мөрәҗәгать итә.

56. Гаризага түбәндәге документлар һәм күчермәләре теркәлә:

1) яңа урында күмелгән вакытта:

- дәүләт үрнәгендәге үлем турында таныклык яки билгеләнгән үрнәктәге перинаталь үлем турында медицина таныклығы;
- гариза бирүченең паспорты;

Яңа урында күмелгән очракта гариза вәкаләтле орган белгечләре тарафыннан зиратта күмелгән урынга чыгып карала, жирләү һәм күмү урынын урнаштыру мөмкинлеген билгеләнә, шуннан соң тиешле билге куела-киләштерү; күмүгә гариза мөрәҗәгать иткәннән соң бер тәүлек эчендә карала һәм килештерелә.;

2) булган каберне жирләгәндә (гариза жирләү урыны өчен җаваплы заттан гына кабул ителә):

- билгеләнгән үрнәктәге перинаталь үлем турында таныклык яки медицина таныклығы;
- күмелгән урын өчен җаваплы паспорт;
- билгеләнгән үрнәктәге жирләү турында таныклык;

3) гамәлдәге кабергә туфрак белән күмелгән урнаны жирләгәндә (гариза жирләү урыны өчен җаваплы заттан гына кабул ителә):

- үлү турында таныклык яки билгеләнгән үрнәктәге оператив үлем турында медицина таныклығы;
- жирләү урыннары өчен җаваплы паспорт;
- билгеләнгән үрнәктәге жирләү турында таныклык;
- кремация турында белешмә, аның кайсы крематорийда һәм вафат булган кешенең жәсәдләре кремацияләнгән булганда, аңа бирү фактын раслаучы белешмә.;

4) үлгән кешене җирлэгәндә, гомерендә әлеге кабергә күмелү турында таныклығы булган:

- җирләү урыны өчен җаваплы үлем турында таныклык;
- җирләү өчен җаваплы булган мәетне җирләү бурычын үз өстенә алган зат паспорты;
- билгеләнгән үрнәктәге җирләү турында таныклык. Таныклык булмаган очракта, мәетне җирләү теркәү кенәгәсендә булган архив белешмәләре нигезендә башкарылырга мөмкин.

57. Үлгән һәм күмелгән урын өчен җаваплы кеше мөрәҗәгать итү мөмкинлеге булмаганда, мәетне күмү турындагы карар мәетнең якин туганы гаризасы нигезендә вәкаләтле орган җитәкчесе тарафыннан кабул ителергә мөмкин.

58. Булган каберне җирләү турындагы гариза вәкаләтле орган вәкиле тарафыннан зиратта карала, шул ук вакытта исәпкә алу мәгълүматлары тикшерелә, күмелү урынына чыгу юлы тикшерелә, теркәү мәгълүматлары фактик мәгълүматлар белән чагыштырыла, алар туры килгән очракта, бу урында җирләү мөмкинлеге билгеләнә, шуннан соң җирләү урыны өчен җаваплы кеше ризалыгы белән гаризада тиешле билге-киләшү куела.

Гамәлдәге каберне җирләүгә килешү алу өчен түбәндәге сәбәпләр аркасында баш тартырга мөмкин:

- күмелгән урын өчен җаваплы яки җирләү өчен аның ризалыгы булмау;
- якин туганының үлеме турында таныклыкның оригиналы яки архив белешмәсе булмау;;
- күмелү урынында факттагы белешмәләрнең теркәү урыны белән туры килмәве;
- тирә-юньдәге каберлекләрнең тынычлығын бозу куркынычы;
- яндагы кабер корылмаларына зыян китерү куркынычы;
- каберләр юу эшләрен башкаручы затларның тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч янау;
- зиратны тышкы төзекләндерү объектларына зыян китерү мөмкинлеге.

59. Җирләү (җирләү) турындагы гаризаны караганнан соң, вәкаләтле орган белгече тарафыннан гариза вәкаләтле орган администрациясенә тапшырыла, анда мөрәҗәгать итүченең җирләү хокукы, тапшырылган документларның тулы булуы һәм кирәкле килешүләрнең булуы тикшерелә.

Вәкаләтле орган белгече тарафыннан уңай билге-киләшенгән очракта, накладбище килешүдән баш тартуның нигезле булуы тикшерелә.

60. Мөрәҗәгать итүченең җирләүгә хокуклы булуын тикшерү тәмамланганнан соң, мөрәҗәгать итүчегә кабер казырга рәхсәт бирелә яки вәкаләтле органның вазыйфаи затына тиешле виза салу юлы белән рәхсәт бирүдән баш тартыла. Каберне юдыруга рәхсәт бирүдән баш тарткан очракта мөрәҗәгать итүче ачыкланган житешсезлекләрне юкка чыгарырга һәм гариза белән кабат мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

61. Мөрәҗәгать итүче алынган рәхсәт белән зиратта вәкаләтле орган белгечләренә мөрәҗәгать итә, шуннан соң мөрәҗәгать итүче һәм кабер казуны хәл итүче затлар кабер казуның куркынычсызлыгы техникасы буенча мәҗбүри инструктаж уза һәм зиратның инфраструктурасына һәм күрше күмелгән урыннарда зыян китергән өчен, журналда эш башкаруга рәхсәт язую астында, шәхси җаваплылык турында кисәтелә.

62. Мәрхүмне җирләү бурычын үз өстенә алган зат һәм каберне турыдан-туры юдыручы зат зиратның эш режимын исәпкә алып эшләр башкаруына рәхсәт ителә.

63. Кайгылы йөрү узган яки кабер казыла торган урын янында жирлэнгән очракта, жир эшләрә яки кабер корылмаларын урнаштыру эшләрә туктатыла.

64. Каберне юдыру эшләрә төмамланганнан соң, вәкаләтле орган белгече тарафыннан санитар нормаларга һәм рәхсәт документларына туры килү-килмәү, шулай ук янәшәдәге территориядә чисталык һәм тәртип буенча эзерлэнгән кагыйдәләр тикшерелә. Гаризада туры килгән очракта, жирләү процессы мәетне күмүгә рәхсәт ителә торган билге куела.

67. Мәетне турыдан-туры жирләү вакыты, үлгәннәрне жирләүне контрольдә тоту һәм башка жирләү процесслары белән кисешүне булдырмау максатыннан, вәкаләтле орган белгече тарафыннан күрсәтелә.

68. Күмелгәннән соң, вәкаләтле орган белгече күмелгән урынга чыгып, каберләр, каберләр һәм аның янәшәсендәге территориядә чисталык, тәртип, санитария-эпидемиология таләпләренә туры килү, тирә-юньдәге каберлекләрнең, кабер өсте корылмаларының һәм зиратның инфраструктурасының сакланышы һәм тынычлыгы таләпләренә туры килү-килмәүне тикшерә, шуннан соң кабер казырга рәхсәт итеп тиешле билге куела.

69. Жирлэгәннән соң, барлык тамгалары булган мәетне күмүгә гариза вәкаләтле орган вәкиленә тапшырыла, бу исә жирләү турында таныклык бирү өчен нигез булып тора.

70. Үлгән кешене тиешле рәхсәттән башка яисә билгелэнгән регламентларны бозып жирләү гамәлдәге законнар нигезендә җаваплылык китерә. Вәкаләтле орган билгелэнгән үрнәктә күмелү турында таныклык һәм зиратта мәрхүмнең каберлеге булу турында белешмә бирергә һәм мәетне күмү фактын дәрәс итеп билгеләргә хокуклы түгел.

5 нче бүлек. Вафат булган (вафат булган), ире, якин туганнары, башка туганнары булмаган яисә законлы вәкилен жирләү

71. Ире, якин туганнары, башка туганнары яисә үлгән кешенең законлы вәкиле булмаса, мәетне жирләү мөмкин булмаса, шулай ук үлгән кешене өйдә, урамда яки башка урында жирләү бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаса, аның шәхесе Эчке эшләр органнары билгеләгәннән соң, аның шәхесен жирләү буенча вәкаләтле орган билгеләгән жирләү эше мәсьәләләре буенча махсус хезмәт тарафыннан, әгәр Россия Федерациясә законнарында башкача каралмаган булса, үлем сәбәпләрен ачыклаганнан соң өч тәүлек эчендә гамәлгә ашырыла.

72. Россия Федерациясә законнары белән билгелэнгән срокларда Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән мәетләрне жирләү, өлеге органнарның ризалыгы белән, җәмәгать зиратларының аерым участкаларына жир бирү юлы белән, жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан башкарыла.

73. Жирләү яки жирләү бурычын үз өстенә алган зат булмаса, мәетне өйдә, урамда яки башка урында жирләү, жирләү мөмкинлеге булмаган очракта, Эчке эшләр органнары тарафыннан үлгән шәхесне билгеләгәннән соң, жирләү эшләрә мәсьәләләре буенча махсус хезмәт тарафыннан Яңа Кармәт авыл жирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә урнашкан зиратлар территориясендә теркәлгән һәм эшләрә зиратларны жирләү мәсьәләләре буенча махсус хезмәтләр катнашында башкарыла., әгәр Россия Федерациясә законнарында башкасы

каралмаган булса, үлөм сәбәпләрен билгеләгәннән соң өч тәүлек эчендә җиргә мәет бирү юлы белән. Бу максатта кирәк булмаган мәетләрне (жәсәдләрне) җирләү, шулай ук шәхесләре билгеләнмәгән мәетләрне җирләү өчен зиратларда махсус участоклар булдырыла.

6 нчы бүлек. Җирләү урыннарын теркәү һәм яңадан теркәү

74. Зиратлардагы каберлекләр вәкаләтле орган тарафыннан мәҗбүри рәвештә теркәлгә (яңадан теркәлгә) тиеш.

Вәкаләтле орган күмелгән урыннарның кәгазь һәм электрон исәбен алып бара.

75. Күмелү урынын (каберен) теркәү вәкаләтле органның вазыйфаи заты тарафыннан җирләү процедурасы тәмамланганнан соң күмелгән урыннарны теркәү кенәгәсендә башкарыла.

Каберлекләрне теркәү кенәгәсе 25 ел дәвамында Вәкаләтле органда саклана, аннары Аксубай муниципаль районы муниципаль архивына саклауга тапшырыла.

76. Хужасыз урыннар барлыкка килүгә юл куймас өчен каберлекләрне (каберлекләрне) теркәү үлгән кешене җирләү бурычын үз өстенә алган физик затларга гына рөхсәт ителә.

Мәрхүмне җирләү бурычын үз өстенә алган зат җирләү урынын теркәү һәм исәпкә алу белән бәйлә барлык мәсьәләләрне төгәлләргә, шул исәптән тиешле документлар рәсмиләштерергә, җирләү процедурасы тәмамланганнан соң хисап язмаларын кертәргә тиеш.

77. Җирләү урынын теркәгәндә мәетне җирләү бурычын үз өстенә алган затка билгеләнгән үрнәктә җирләү турында таныклык, шулай ук теркәү кенәгәсендәге язучы номерына туры килә торган теркәү номеры бирелә.

Вәкаләтле органның вазыйфаи заты җирләү процедурасы тәмамланганнан соң күмелгән урында күмелгән теркәү номерын билгеләргә яки аның куелышын үз өстенә алган затның күзәтергә тиеш.

78. Күмелү турындагы белешмә таныклыкта күрсәтелгән күмелү урыны белән гамәлләр кылу хокукын раслаучы документ булып тора. Җирләү урыны өчен җаваплы яки аның вәкиле гаризасы буенча нотариаль расланган ышаныч кәгазе белән түбәндәге гамәлләр башкарыла:

- сабын корылмаларын урнаштыру;
- күмелгән кабердә күмелгән урын өчен җаваплы затның хокукларын һәм бурычларын тапшыру;
- минерализация процессы тәмамланганнан соң мәетне яки аның жәсәдләрен җирләү;
- жәсәдләрне яңадан җирләү (эксгумацияләү һәм күмү));

79. Җирләү урынын яңадан теркәү турында Карар кабул ителгәннән соң вәкаләтле орган җирләү урыннарын теркәү кенәгәсенә тиешле язма кертә.

Күмелгән урын өчен яңа җаваплы кешегә күмелү турында белешмә бирелә. Җирләү турында иске белешмәләр вәкаләтле органга тапшырыла һәм утильләштерелә.

80. Билгеләнгән үрнәктәге белешмә югалган очракта, аның гаризасы буенча күмелгән урын өчен җаваплыга булган архив белешмәләре нигезендә дубликат бирелә.

81. Зиратта күмелү урынын раслау өчен жирләү урыны өчен җаваплы кешегә билгеләнгән үрнәктәге белешмә, үлчүне күмүне теркәү кенәгәсендәге мәгълүматлар яки мәетне күмү фактын раслаучы дәлилләр булганда гына бирелә.

Каберлекләргә теркәү кенәгәсендә мәгълүматлар яки үлчүне турыдан-туры күмү фактын раслаучы дәлилләр булмаганда, жирләү урыны өчен җаваплы кешегә каберлек корылмасы булуы турында белешмә бирелә.

7 нче бүлек. Сабын корылмаларын урнаштыру тәртибе

82. Зиратларда күмү корылмаларын эзерләү һәм урнаштыру өлеге тәртиптә каралган шартлар һәм Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл җирлегә Башкарма комитетының гамәлдәге норматив актлары нигезендә башкарыла.

83. Каберлекләр (һәйкәлләр, склеплар, кабер киртәләре, чөчәклекләр, цоколлар һ.б.) каберләрдә күмелү урыны өчен җаваплы органга мөрәҗәгать итү буенча башка корылмалар куела яисә алмаштырыла.

84. Эзерләнә торган һәм урнаштырыла торган каберлекләр башка күмелгән урыннарда үтпә керергә һәм зиратны төзекләндерү һәм агымдагы карап тоту буенча эшләр башкаруга комачауламаска тиеш.

85. Жирләү корылмалары жирләү өчен бүлеп бирелгән җир участогы чикләрендә билгеләнә. Һәйкәлләр, стелалар, мемориаль такталар, башка истәлекле билгеләр кую участок читендә тыела.

86. Көпчәкле-кисү элементлары булган кабер киртәләрен урнаштыру тыела. Билгеләнгән сабыр итү корылмалары участок чикләренә чыгучы яки арткы якка эленгән өлешләргә ия булырга тиеш түгел.

Куела торган кабер корылмаларының биеклегенә - 2 (ике) метрдан да артмаска, кабер киртәләре - 80 см дан да артмаска мөмкин.

87. Зиратларда күмү корылмаларын урнаштыру эшләре башланыр алдыннан һәм тәмамлангандан соң вәкаләтле орган белгечләре тарафыннан аларны урнаштыру технологиясен контрольдә тотуны тормышка ашырып, жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт көчләре һәм башка затлар тарафыннан башкарыла.

Өгәр дә җайланманың технологиясен үтәмәү билгеләнгән күмер корылмаларына, инженерлык челтәрләренә, аллея, юлларга, яшел үсентеләргә яисә тышкы төзекләндерүнең башка объектларына зыян китерүгә (бозуга, юк итүгә) китерсә, эшләрнең заказчысы вәкаләтле орган билгеләгән тәртиптә төзелгән дефект акты нигезендә китерелгән зыянны тулы күләмдә капларга тиеш.

88. Каберләү корылмаларын урнаштыруны, грунт утырту белән бәйләү рәвештә, үлгән кешене жирләгәннән соң, бер елдан да иртәрәк башкармаска киңәш ителә.

89. Жирләү корылмалары жирләү урыны өчен җаваплы кешеләрнең милкә булып тора, шуңа бәйләү рәвештә өлеге корылмаларны карап тоту һәм саклау бурычы йөкләнә.

90. Кабер корылмаларына (һәйкәлләргә) үлгән кеше турында дәрәс булмаган биографик белешмәләр белән язучылар төшерү тыела.

91. Жирлөү урыннары өчен жаваплы яки каберлөү корылмалары куелмаган, куелган таләпләргә туры килми торган гражданныр, кисәтү алганнан соң 30 көн эчендә рөхсәт ителгән житешсезлекләргә бетерү кирәклегә турында кисәтәләр.

92. Вәкаләтле орган, ташландык жирлөү урыны өчен жаваплы затны билгеләү мөмкин булмаганда, башка каберләр янына керүгә комачаулаучы киртә куелган очракта, кызыксынган гражданныр катнашында комиссия тикшерүе нәтижәләргә буенча, ташландык жирләнгән урын коймасын башка каберләрдән файдалануны тәэмин итү максатларында, өлешчә демонтажлау (урнаштыру) турында Карар кабул итәргә хокуклы.

93. Коры-сары агачлар егылу, табигый бәла-казалар, ивандализм урлау нәтижәсендә, мөмкин булган зыяннардан иминиятләштерергә киңәш ителә.

8нче бүлек. Каберләргә һәм каберлекләргә карап тоту, каберләргә хужасыз дип тану

94. Күмүгә белешмә язылган затлар кабер өемнәргә һәм яшел үсентеләргә (кабер ташы, һәйкәл, цоколь, чәчәк түтәлләргә, киртәләр, күмелү турында кирәкле белешмәләр) үз көчләргә белән яки башка затларны жәлеп итеп тотарга тиеш.

95. Кабер корылмасы хужасы теләгә буенча, күрсәтелгән милекчә һәм жирлөү эше мәсьәләләргә буенча махсуслаштырылган хезмәт арасындагы коймалар күмелгән урыннарга хезмәт күрсәтү, кабер өсте корылмасын (кабер ташларын) кабул итү, саклануга килешүләр төзелергә мөмкин.

96. Жирләнү турында мәгълүматлар тулысынча булмаганда (һәйкәл, цоколь, койма юк, үлгәннәр турында мәгълүмат бирелгән билгә, Хач һ. б.) һәм жирләнүне 2 (ике) елдан артык карау өчен зират администрациясә бурычлы:

1) жирлөү эше мәсьәләләргә буенча махсуслаштырылган хезмәт, жирлөү эше мәсьәләләргә буенча попечительләр советы вәкилләргә катнашында, каберләр торышы турында акт төзү өчен комиссия чакырырга.;

2) зиратларны күмүгә күмүне тәртипкә китерү кирәклегә турында кисәтмә куярга;

3) әлегә каберлекне махсус китапка теркәргә;

4) хужасыз жирләнү яки кабер өстендәгә корылманың тарихи-мәдәни кыйммәтләргә билгеләнгән очракта, аның тарихи һәм мәдәни ядкярләргә саклау һәм алардан файдалану турындагы законнар нигезендә сакланышын тәэмин итәргә.

97. Кисәтүдән соң бер ел узгач, кабер тәртипкә китерелмәгән һәм кызыксынган зат жирләнгән өчен жаваплылыкны раслаучы документаль дәлилләргә тапшырмаган очракта, жирлөү эше мәсьәләләргә буенча махсуслаштырылган оешма, попечительләр советы вәкилләргә белән берлектә, каберне һәм кабер ташын хужасыз дип тану турында Карар кабул итәргә хокуклы.

98. 97. Кабер өстендәгә корылманы жирлөү бурычын үз өстенә алган хужасыз затка жирлөү турында акт төзегәннән соң, каберне һәм кабер өсте корылмасын тәртипкә китерү кирәклегә турында заказлы хат белән кабат хәбәр жибәрелә һәм, әгәр таләп үтәлми икән, акт төзелгәннән соң 3 ел узгач, ләкин кабер өсте корылмасы жирләнгән көннән 20 елдан да соңга калмыйча, кабер ташы хужасыз дип таныла.

99. Кабер өстендәгә корылмаларны сүтү тиешле акт белән рәсмиләштерелә.

100. Бу участка кабат күмелү, кабер өсте корылмасы хужасыз дип танылган көннән соң, 10 елдан да соңга калмыйча рөхсәт ителә.

101. Хужасыз каберлекләргә күмелү әлеге кагыйдәләр нигезендә башкарыла.

9 нчы бүлек. Зиратларга бару кагыйдәләре

102. Зиратлар территориясенә килүчеләр жәмәгать тәртибен һәм тынлыкны сакларга тиеш

103. Зиратка килүчеләр түбәндәгеләргә хокуклы:

- 1) вафат булучылар жирләнгән урынга килергә;
- 2) гыйбадәт билгеләнешендәге объектларга килергә;
- 3) жирләү урыннарын карап тотарга;
- 4) кабер ташларын һәм башка кабер өсте корылмаларын урнаштырырга, үзгәртәргә, алырга, каберләрне төзекләндерү буенча нинди дә булса капитал эшләр башкарырга, шул исәптән эскәмияләр урнаштырырга;
- 5) зират территориясенә транспорт чарасында керергә;
- 6) дини йолалар үткәргә.

104. Дини гореф-гадәтләр дини оешмалар һәм конфессияләр тарафыннан билгеләнгән йолалар буенча, гражданның тарафыннан мөстәкыйль рәвештә үткәрелә һәм әлеге тәртипкә һәм башка хокукый актларга каршы килергә тиеш түгел.

105. Зират территориясендә түбәндәгеләр тыела:

- 1) йорт хайваннарын көтү, кошлар тоту, этләр белән йөрү;
- 2) учак ягу, ком һәм балчык алу, кәс кисеп алу;
- 3) жир казу;
- 4) кабер ташларын бозу, территорияне чүпләү;
- 5) яшел утыртмаларны сындыру, чөчәкләрне өзү;
- 6) велосипедта, мопедта, мотороллерда, мотоциклда йөрү, чаңгыда һәм чанада шуу;
- 7) спиртлы эчемлекләр эчү, психотроп чаралар һәм наркотиклар куллану, алкоголь һәм башка чара кулланып, исерек хәлдә булу;
- 8) территорияне металл ватыклары, төзелеш һәм көнкүреш калдыклары һәм башка материаллар белән тутыру һәм чүпләү;
- 9) хайваннарны күмү һәм корбан чалу;
- 10) жирләү урыннарында агачлар һәм куаклар утырту;
- 11) зират ябылганнан соң аның территориясендә йөрү;
- 12) чит мөлкәтне үзләштерү, аны урыныннан күчерү һәм үз белдегә белән башка гамәлләр кылу.

106. Зиратлар территориясендә эшмәкәрлек эшчәнлеген гамәлгә ашыру (чөчәкләр, жирләү йоласы предметлары, каберләрне төзекләндерү буенча материаллар сату) тыела. Эшмәкәрлек эшчәнлеген Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл жирлегенә Башкарма комитетыннан алынган рәхсәт нигезендә, бары тик махсус билгеләнгән урыннарда гына гамәлгә ашырырга мөмкин.

107. Жирләү урыннарын мәсхәрә иткән яки юкка чыгарган өчен Россия Федерациясе законнарында каралганча җаваплылыкка тарту билгеләнгән.

108. Вафат булучыны жирләү Вазыйфасын үз остенә алган (жирләү урыны өчен җаваплы) затлар түбәндәгеләргә бурычлы:

- 1) тиешле документларны рәсмиләштерергә һәм жирләү процедурасы төмамлаш аннан сон ук жирләү урынында кабер өсте теркәү номеры урнаштырылган булуга инанырга;
- 2) утильләштерү өчен, элекке жирләү урынын вәкаләтле органга тапшырганнан соң аны кабат теркәгән очракта, яңа кабер өсте теркәү номерының жирләү урынында урнаштырылган булуына инану;
- 3) каберне, кабер өсте корылмаларын, яшел утыртмаларны һәм жирләү турында кирәкле мәгълүматларны тиешле хәлдә тоту;
- 4) үз вакытында кабер өстен төзәтү, үләнән чабу, кабер өсте корылмаларын ремонтлау һәм буяу, чүпне махсус билгеләнгән урыннарда (контейнерларда) чыгарып, периметр буенча 0,5 метр аралыкта янәшә территорияне чистарту;
- 5) план буенча кабат теркәлү.

109. Дини оешмаларның вәкилләре үзләренең һәм башка конфессия вәкилләренә хөрмәт белән карарга, йолалар үткөрүгә комачауламаска, жирләүне оештыруны һәм үткөрүне гамәлгә ашыручы оешма персоналына жирләү церемониясе үткәргән вакытта үз функцияләрен башкаруда ярдәм күрсәтергә тиеш.

110. Кабердәге предметларны, кабер өстендәге ритуаль атрибутларны урлауда, жирләү урыннарын мәсхәрә итүдә һәм юкка чыгаруда гаепләнгән затлар Россия Федерациясе законнарында каралганча җавапка тартылалар.

10 нчы бүлек. Зиратлар территориясен карау буенча иҗтимагый чаралар

111. Зиратлар территориясен карау буенча төп иҗтимагый чаралар (шимбә һәм чәршәмбе өмәлләре) бәйрәм һәм истәлекле даталар (Яз һәм хезмәт бәйрәме, Жиңу көне), дини бәйрәмнәр һәм истәлекле дагалар (Пасха, Радоница, Ураза бәйрәме, Корбан бәйрәме һәм башкалар) алдыннан, ел саен апрель һәм май айларында, сентябрь һәм октябрь айларында Башкарма комитет тарафыннан оештырыла.

112. Жиңле үзидарә органнары һәм зиратларга хезмәт күрсәтүче оешмалар, җыештыру инвентаре һәм махсус техника бирү юлы белән, зиратларда шимбә һәм чәршәмбе өмәлләре үткөрүдә инициатива күрсәтүче төркемнәргә һәм берләшмәләргә ярдәм күрсәтәләр.

113. Зиратлар территориясен карау буенча иҗтимагый чаралар оештыруны Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл жиңлегә Башкарма комитеты гамәлгә ашыра.

11 нче бүлек. Дини зиратларындагы эшчәнлекке оештыру

113. Әлегә бүлек дин тотучы гражданның һәм вафат булганның якин туганның дини зиратта тиешле дини горөф- гадәтләр буенча шул ук диндәге алдан вафат булучылар белән янәшә жиңләү хокукларын якый.

114. Дини зират - бер диндәге (конфессиядәге) вафат булучылар өчен жиңләү урыннарыннан, шулай ук вафат булганны жиңләүне гамәлгә ашыру

һәм ритуаль хезмәтләр күрсәтү очен билгеләнгән биналар, корылмалар һәм башка объектлардан торган жирләү билгеләнешендәге объект.

115. Дини зиратлар, уставларында дини йолаларны зиратларда гамәлгә ашыру күздә тотылган үзәкләштерелгән дини оешмалар тәкъдиме буенча оештырылырга мөмкин.

Дини зират оештырылганнан соң аның статусын жәмәгать статусына яки башкага үзгәртү рөхсәт ителми.

116. Дини конфессияләр карамагындагы төзелешләр өчен жир участкалары үзенә аерым булып тора, алар уникаль кадастр номерына ия һәм дини оешмаларга Россия Федерациясе законнарында каралган хокукта һәм суроода бирелә.

117. Дини зиратларның эшчәнлек тәртибе, тиешле дини берләшмәләр белән килешенеп, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл жирлегенә Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының «Яңа Кармәт авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә ритуаль хезмәтләрне оештыру һәм жирләү урыннарын карап тоту тәр тибенә 1 нче кушымта

ЖИРЛӘУ ӨЧЕН ГАРИЗА ФОРМАСЫ

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл жирлеге Башкарма комитет Житәкчесе

_____ (фамилиясе, исеме, атасының исеме)

_____ (Кемнән фамилиясе, исеме, атасының исеме)

_____ (яшәү урыны, элемтә өчен телефон)

ГАРИЗА

Вафат булган туганым _____ (туганлык мөнәсәбәте, фамилиясе, исеме, атасының исеме)

_____ елда (фамилиясе, исеме, атасының исеме)

минем вафат булган туганым.

_____ аның нигезендә (туганлык мөнәсәбәте, фамилиясе, исеме, атасының исеме)

_____ жирләнгән урында _____ зиратның № _____ участогында

(исеме)

_____ сорыйм.

(кая, кардәшләр каберенә яки буш урынга)

Кабердә _____ язылга

(элек жирләнгән вафат булучының фамилиясе, исеме, атасының исеме)

_____ бар

(кабер ташының яки трафаретының торс күрсәтелә)

Мәгълүматларның дәрәслеге өчен җаваплылыкмы үз өстем ә алам.

Кушымта:

- 1) мәрхүмнең ихтыяр белдерүе (булганда);
- 2) үлем турында танлык.

Кушымта:

1) _____

2) _____

_____

_____
(дата)

_____
(имза)

_____
(имзаның расшифровкасы)

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының «Яна Кармэт авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә ритуаль хезмәтләрне оештыру һәм жирләү урыннарын карап тоту тәр тибенә 3 нче кушымта

"Яна Кармэт авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге территориясендә күмелгән урыннарны теркәү кенәгәсенен титул бите формасы»

(жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәтнең атамасы)

КЕНӘГӘСЕ

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АКСУБАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ " ЯНА КАРМЭТ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ ЖИРЛОУЛӘРНҢ ТЕРКӘУ

N _____;

_____ (зиратның исеме)

Башланды « _____ » _____ 20 ел
Тәмамланды « _____ » _____ 20 ел

20 ел. _____

« _____ »

Шәхси имза

_____ (имзаны киңәйтү)

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының «Яңа Кармәт авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә территориясендә ритуаль хезмәтләрне оештыру һәм жирләү урыннарын карап тоту тәр тибенә 2 нче кушымта

Жирләүгә гариза формасы

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл жирлегенә Башкарма комитет Житәкчесе

_____ (фамилиясе, исеме, атасының исеме)

_____ (Кемнән, фамилиясе, исеме, атасының исеме)

_____ (яшәү урыны, элемтә өчен телефон)

ГАРИЗА

_____ вафат булган,
(үлү датасы)

_____ жирләнгән,
(жирләү урыны)

(физик затлар өчен вафат (һәлак) булучы белән туганлык дәрәжәсе, вафаз' булучының Ф.И.А.н.)

_____ сәбәпле
(кабат жирләү сәбәбе, нитезе)

_____ (кабат жирләү урыны)
кабат жирләү өчен рөхсәт бирүне сорыйм.

Кабат жирләүгә каршы башка туганнар юк. Бирелә торган могольүматларның тулылыгы һәм дөреслегенә өчен тулы җаваплылыкны уз остемә алам.

к _____, адрес буенча
урнашкан:

(зират исеме)

_____
_____
_____

Жирләү урыны өчен жаваплы затка бирелде

_____
(фамилиясе,

_____
исеме, әтисенен)

2бит

Мәрхүмнең каберен теркәү турында

_____
(фамилиясе,

_____
_____

мәрхүмнең исеме, әтисенен исеме)

Туу датасы: «__» _____ 20ел, үлем датасы «__» _____ 20 ел.

Күмелү датасы «__» _____ 20 ел № _____ ;

(күмелгән теркәү номеры)

Квартал номерлары/ сектор/ жирләү участогы _____ / _____ / _____

Жир кишәрлегенен күләме _____

(озынлыгы, киңлеге, м)

_____
_____

(жирләү эше мәсьәләләре буенча
киңәйтү)

(имза)

(имзаны

махсулаштырылган хезмәтнең
житәкчесе вазыйфасы)

4 бит

" _____ " _____ 20__ г. вафат булган кешенең каберенә кабат күмелү теркәлгән

_____ (мәрхүмнең фамилиясе, исеме, әтисенең исеме)
Туу датасы: « _____ » _____ 20 ел, үлем датасы « _____ » _____ 20 ел.
Күмелү датасы « _____ » _____ 20 ел № _____ ;
_____ (күмелгән теркәү
номеры)

_____ (имза) _____ (имзаны
(жирләү эше мәсьәләләре буенча
киңәйтү)
махсулаштырылган хезмәтнең
житәкчесе вазыйфасы)

М. П.

5 бит

Кабер корылмасы (кабер, киртәләмә) урнаштырылган
теркәү " _____ " _____ 20 ел. N _____. Кабер корылмасы (кабер,
киртәләр) һәм язма текстны килештерелгән.

_____ (кабер корылмасы материалының тасвирламасы (кабер ташлары,
киртәләр), аның күләме)

_____
(жирләү эше мәсьәләләре буенча
(имзаны киңәйтү)
житәкчесе вазыйфасы)

_____
(имза)

«__» _____ 20__ ел. кабер корылмасында өстәмә текст
башкарылды)

_____
(жирләү эше мәсьәләләре буенча
(имзаны киңәйтү)
махсуслаштырылган хезмәтнең
житәкчесе вазыйфасы)

_____
(имза)

6 бит

Күмелгән урын өчен җаваплы белешмәлек

жирләү турында белешмә-раслаучы документ. зират администрациясе белән килешенеп, белешмәдә күрсәтелгән жирләү урыны белән гамәлләр кылу хокукы.

Күмелү урыны өчен җаваплы:

- 1) каберне, каберлекләренә, үлэт корылмаларын, яшел үсентеләрне тиешле хәлдә тоту;;
- 2) кабер чокырларын вакытында төзәтергә, үлән чаптырырга, үлән корылмаларын ремонтлау һәм буяу, якин-тирә территорияне чүп-чар махсус билгеләнгән урыннарга чыгарып, 0,5 м ераклыкта чистартырга (контейнерлар));
- 3) күмелгән урыннарны планлы

Агач егылу, табигый бәла-казалар, урлашу һәм вандализм нәтижәсендә үлем корылмаларын иминләштерергә киңәш ителә.

Зират территориясендә учак ягу, ком һәм балчык алу, кәс кисеп алу; хайваннарны күмү; жирләү урыннарда агачлар һәм куаклар утырту; зират ябылганнан соң аның территориясендә йөрү;чит мөлкәтне үзләштерү, аны урыныннан күчерү һәм үз белдеге белән башка гамәлләр кылу түбәндәгеләр тыела.

* гаиләләр (нәсел белән) жирләү, тутырыла очракта бит 3.

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының «Яңа Кармәт
авыл җирлеген» муниципаль берәмлеге территориясендә ритуаль
хезмәтләргә оештыру һәм җирләү урыннарын карап тоту тәр тибенә 5
нче кушымта

A4 (210 x 297 мм) форматы белән җирләнү турында белешмәләргә теркәү кенәгәсенәң титул бите формас

(җирләү эше мәсьәләләргә буенча махсуслаштырылган хезмәтнең атамасы)

ЖИРЛӨҮЛӨРНҮ ЖИРЛӨҮ БЕЛЕШМӘЛӨРНЕ ТЕРКӨҮ
КЕНӘГӘСЕ №

(зиратның исеме)

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АКСУБАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ
" ЯҢА КАРМӨТ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӨМЛЕГЕ

N _____;

Башланды « _____ » 20 _____ ел Тәмамланды « _____ » 20 _____ ел

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының «Яна Кармәт авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге зиратына жирләнү турында белешмәләр теркәү кенәгәсенен эчтәлекле өлеше

Күмүне турында белешмән еңтеркәү номеры	Күмүне турында белешмә биру датасы	Күмүне урыны өчен жаваплы Ф.И. А. и., адрес, телефоны	Күмүне теркәү номеры	Вафат Булучынын Ф.И.А.и.	Үлүд агасы	Жирләнү датасы	Квартал номеры/ сектор/ жирләнү участогы	Күмүне урыны өчен жаваплы, күмүне турында белешмә алу турында имза.
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының «Яңа Кармәт авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясендә ритуаль хезмәтләргә оештыру һәм жирләү урыннарын карап тоту тәр тибенә б нче кушымта

Кабер өсте корылмасын урнаштыруга гариза формасы

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Яңа Кармәт авыл жирлеген Башкарма комитет Житәкчесе

_____

(фамилиясе, исеме, атасының исеме)

_____

(Кемнән, фамилиясе, исеме, атасының исеме)

_____

(яшәү урыны, элемтә өчен телефон)

ГАРИЗА.

Куюны рөхсәт итүегезне

сорыйм

(кабер корылмасы исеме)
күмелгән

урында

(Мәрхүмнең ф. и. А .)

N / (квартал номерлары/сектор/жирләү участогы)

(зират исеме)

Кабер өсте корылмасын урнаштыру буенча эшләр башкарылачак:

1)

; (Ф. И. А., юридик затның исеме, адрес)

2)

(Ф. И. А., юридик затның исеме адрес)

Кушымта:

- 1) паспорт күчермәсе;
- 2) күмелү турында таныклык күчермәсе;
- 3) кабер корылмасының проекты (эскиз, фотография, тасвирламасы) ;
- 4) күчерү корылмасын ясау (сатып алу) өчен документлар күчермәләре.

«   »

20

ел.

(гариза бирүченең имзасы) (имзаны киңәйтү)

Жирләү эше мәсьәләләргә махсуслаштырылган хезмәтнең буенча карары:

«   »   20   ел.

(жирләү эше мәсьәләләре буенча (имза) (имзаны киңәйтү)
махсулаштырылган хезмәтнең
житәкчесе вазыйфасы)   М. П.